

zaaknummer 2012 T 703 (1 tot en met 5)

16 januari 2015

De Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland, verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mr. J.E. van Oers, advocaat te Amersfoort,

tegen:

wijlen **[naam]**,
geboren op [datum], overleden op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde 1,
tijdens zijn leven pastoor te [plaats] van [dag] [maand] 1965 tot [dag]
[maand] 1966

en

wijlen **[naam]**,
geboren op [datum], overleden op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde 2,
tijdens zijn leven pastoor te [plaats] van [dag] [maand] 1954 tot [dag]
[maand] 1962

en

wijlen **[naam]**,
geboren op [datum], overleden op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde 3,
tijdens zijn leven kapelaan te [plaats] van [dag] [maand] 1956 tot [dag]
[maand] 1960

en

wijlen **[naam]**,
geboren op [datum], overleden op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde 4,
tijdens zijn leven kapelaan te [plaats] van [dag] [maand] tot [dag]
[maand] 1963

en

wijlen **[naam]**,
geboren op [datum], overleden op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde 5,
tijdens zijn leven kapelaan te [plaats] van [dag] [maand] 1963 tot [dag]
[maand] 1968.

1. De procedure

De klaagschriften zijn alle door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 19 november 2013.

Op 17 januari 2014 zijn bij de griffie namens de bisschop [naam], inhoudelijke reacties op de klaagschriften ingekomen van [naam], vice-kanselier van het bisdom Haarlem-Amsterdam.

Op verzoek van de juridisch adviseur mw. mr. Van Oers voornoemd, heeft een eerder op 19 maart 2014 geplande zitting geen doorgang gevonden, om klager in de gelegenheid te stellen nader steunbewijs te verzamelen. Op 29 augustus 2014 heeft zij laten weten dat zij geen nader steunbewijs heeft kunnen verzamelen, met verzoek de behandeling van de klachten voort te zetten en een nieuwe zittingsdatum te plannen.

Op 10 december 2014 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klager is verschenen. Hij heeft zijn standpunt toegelicht. Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mw. mr. Van Oers voornoemd.

Het Bisdom heeft laten weten dat [vice-kanselier] voornoemd in verband met ziekte verhinderd is aanwezig te zijn.

2. De klachten

2.1. Klager was de jongste uit een gezin met 8 kinderen. Hij groeide op met 5 zussen, zijn broers waren al het huis uit. De familie van klager was streng Rooms-Katholiek. Vanaf zijn 6^e jaar (1959) tot zijn 12^e (1965) zat klager op de [naam] jongensschool in [plaats]. In die periode was hij misdienaar in de [naam] Parochie in [plaats]. Ook na de lagere school heeft hij nog geregeld een mis gediend. Klager bracht in die jaren veel tijd door in de kerk/pastorie als misdienaar. Hij was een braaf jongetje die alles geloofde wat de kapelaan of pastoor hem vertelde. De geestelijken die in die periode in de parochie werkzaam zijn geweest, hebben allen eerst zijn vertrouwen gewonnen. Zij waren heel lief tegen hem en kwamen ook bij zijn familie thuis. Als het vertrouwen gewonnen was, werd hij door hen op verschillende wijzen seksueel misbruikt. Uit reacties van andere misdienaars na een mis, maakte hij op dat ook zij werden misbruikt. Klager omschrijft die periode alsof hij werd doorgegeven van de ene pastoor of kapelaan naar de andere. Het misbruik vond vrijwel altijd één op één plaats, tijdens het omkleden in de sacristie. Vaak werd met een smoesje gevraagd om nog even te blijven. Dan was klager alleen met een aangeklaagde, die een enorm overwicht op klager had. Er werd tegen klager gezegd dat de seksuele handelingen hoorden bij de liefde van Jezus, die op deze manier wordt doorgegeven. Ook kwamen er soms priesters terug uit de missie, ook door hen werd klager soms misbruikt.

Via een lijst met namen van pastoors en kapelaans die in de betreffende periode werkzaam zijn geweest, is klager achter de namen van de aangeklaagden gekomen. Klager vindt het erg moeilijk om te onderscheiden naar de personen die hem hebben misbruikt. Per aangeklaagde is – hierna in chronologische volgorde geplaatst - toch een poging gedaan.

2.2. ten aanzien van aangeklaagde 3:

Aangeklaagde 3, kapelaan, was de eerste die samen met aangeklaagde 2, pastoor, klager seksueel heeft misbruikt. Klager werd door hen 'ingeleid in de liefde.' Deze aangeklaagde was gedurende de tijd dat klager misdienaar was, slechts voor een periode van een half jaar aan de [parochie] verbonden. Klager was toen pas 6 jaar oud. In deze beginperiode is zijn vertrouwen gewekt en moest hij aangeklaagde aan zijn geslachtsdeel bevoelen. Ter zitting

heeft klager hierover verklaard dat er wel aan hem werd gezeten maar dat het ten opzichte van latere periodes kan worden beschouwd als “het voorbereidende werk”.

2.3. ten aanzien van aangeklaagde 2:

Aangeklaagde 2, pastoor, was de eerste die samen met aangeklaagde 3, kapelaan, klager seksueel heeft misbruikt. Eerst werd zijn vertrouwen gewonnen door hem speels aan te raken. Later moest klager deze aangeklaagde met de hand en oraal bevredigen. Ook moest klager geregeld zijn kleding uittrekken en dan werd hij door deze aangeklaagde van achteren met een wijwaterkwast onder zijn geslacht gekieteld. Deze aangeklaagde penetreerde klager anaal met de wijwaterkwast. Diens handelingen gingen vaak gepaard met het prevelen van Bijbelse teksten. Aangeklaagde 2 heeft bij klager het meeste het vertrouwen gewekt dat het allemaal goed was wat hij deed.

Klager meende door deze aangeklaagde anaal te zijn verkracht toen hij 10 jaar oud was, maar heeft ter zitting, nadat hij erop gewezen was dat aangeklaagde toen niet meer aan de parochie verbonden was, dit onderdeel laten vervallen omdat hij meent niet al op zijn 9^e jaar anaal te zijn verkracht.

2.4. ten aanzien van aangeklaagde 4:

Klager werd door aangeklaagden, zo ook deze, gepaaid door allerlei beloften zoals dat klager later mee zou mogen op missie maar dat hij dan eerst moest laten blijken dat hij van God hield, door woord en daad. Aangeklaagde 4 heeft klager betast, gestreeld, ook over zijn geslachtsdelen en benen, maar ging, volgens klager, niet zo ver als de anderen.

2.5. ten aanzien van aangeklaagde 1:

Klager meent zich te herinneren dat deze aangeklaagde het contact langzaam opbouwde door hem geregeld te laten nablijven omdat hij telkens iets niet goed zou hebben gedaan. Hij kreeg liefkozingen van aangeklaagde als hij zijn werk goed had gedaan. Hij kan zich herinneren dat deze aangeklaagde in de sacristie heel terloops diens hand op zijn knie legde. Later werd hij tijdens het omkleden door aangeklaagde 1 betast. Later moest hij deze aangeklaagde aftrekken. Aangeklaagde 1 heeft ook geprobeerd om klager anaal te penetreren.

Ter zitting heeft klager aangevuld dat hij zich herinnert dat aangeklaagde 1 altijd overdreven lief tegen hem deed om het vertrouwen te winnen. Hij kreeg een soort van geheime vriendschap met deze aangeklaagde, die hem ook vroeg voor extra missen als begrafenissen. Het seksueel misbruik werd langzaam opgebouwd. Uiteindelijk zat hij aan de penis van klager en moest klager dat ook bij hem doen, terwijl zij in de sacristie op een bankje zaten. Ter zitting heeft klager aangevuld dat hij door deze aangeklaagde ook anaal is gepenetreerd. Soms lag hij daarbij op de grond, soms moest hij bukken. Aangeklaagde was dan zelf ook al half ontkleed en kwam ook klaar. Dit vond een of twee keer per maand plaats gedurende de tijd dat hij pastoor was, minder dan een jaar. Het misbruik door deze aangeklaagde liep deels gelijktijdig met het misbruik door aangeklaagde 5.

2.6. ten aanzien van aangeklaagde 5:

Ten aanzien van aangeklaagde 5 kan klager zich specifiek herinneren dat deze boeiende verhalen vertelde over Afrika. Ze waren dan met zijn tweeën in de sacristie. Klager lag soms languit op een daar aanwezige bank. Hij werd door aangeklaagde 5 gestreeld en herhaaldelijk oraal bevredigd. Klager moest dat ook bij hem doen. Hij herinnert zich dat aangeklaagde stonk. Klager voelde zich daarbij heel vies. Hij moest zich ook diverse malen ontkleden. Dan werd hij door aangeklaagde van achteren onder zijn geslacht gekieteld met de wijwaterkwast. Dat ging geleidelijk aan verder. Zo werd door aangeklaagde de achterkant van de kwast in de anus van klager gestopt. Klager moest dit ook bij aangeklaagde doen. Aangeklaagde heeft klager diverse keren verkracht en is daarbij ook klaargekomen. Op de vraag of klager hiervan geen fysieke klachten kreeg, heeft klager ter zitting toegelicht dat de anale penetratie werd

opgebouwd, in het begin ging alleen de eikel van aangeklaagde naar binnen. Ook maakte aangeklaagde gebruik van olie of zalf, dat binnen handbereik stond.

Aangeklaagde noemde zich tegenover klager de 'plaatsvervanger van God.' Als klager zou weigeren of niet zou luisteren, dan zou God hem straffen.

Het misbruik kwam ten einde doordat klager naar de middelbare school ging en stopte met misdienen..

2.7. Klager vond het heel erg dat hij niet over het misbruik kon praten. Hij heeft ooit geprobeerd aan zijn vader te zeggen dat de kapelaan heel hard tegen hem was, maar zijn vader heeft hem toen met de kledinghanger in het gezicht geslagen. Hij zou nooit worden geloofd, te meer niet omdat de geestelijken geregeld bij hem thuis over de vloer kwamen. Er werd ook regelmatig bedreigd met het gesticht. Klager werd veel gepest door zijn Duitse achternaam en vond in de kerk nog een beetje 'liefde'.

Hij ging heel goed zijn best doen en mocht naar het gymnasium. Na het eerste jaar ging hij naar de HBS. Klager had moeite met de overgang naar zo'n grote school. Hij had veel onrust en problemen met zichzelf. Hij zat vol woede en hij heeft omstreeks zijn 15^e jaar met vrienden geprobeerd de [naam] parochiekerk in brand te steken en te vernielen. Hij is van school gegaan omdat hij teveel problemen had. Hij is er een tijdje tussenuit en geweest en heeft later gesolliciteerd bij de marine waar hij is afgewezen. Later heeft hij Havo 4 en 5 gedaan. Nadat hij daarvoor geslaagd was is hij naar de sociale academie gegaan omdat hij jongens wilde helpen om af te kicken. Toen hij in het 3e jaar van de academie zat, stierf zijn vader voor zijn ogen en een week later overleed zijn vriendin. Klager heeft toen een psychose gekregen en verbleef in 1974/75 in een dagcentrum. Daar heeft hij anderhalf jaar aan zichzelf gewerkt maar was toen meer bezig met de dood dan met seksueel misbruik. Hij zegt dat het toen in gesprekken wel vaag aan de orde is geweest maar moeilijk boven water te krijgen omdat het al zo lang geleden was. Hij heeft allerlei verdovende middelen gebruikt, achteraf denkt hij om niets meer te hoeven voelen. Na een suïcidepoging in 1982 is hij acuut afgekickt. Als gevolg van het misbruik heeft klager veel moeite gehad om mensen te vertrouwen. Ook was daardoor zijn seksuele ontwikkeling verstoord. Pas vele jaren na het misbruik was hij in staat tot seksueel contact met een vrouw.

De laatste jaren krijgt klager meer last van zijn herinneringen. In verband met de gevolgen van het misbruik heeft klager in 2012 contact gezocht met een psychiater, de heer [naam], wiens rapport bij de klacht is gevoegd.

2.8. Klager beoogt met zijn klacht erkenning te krijgen voor hetgeen hem is overkomen en hoopt hiermee het misbruikverleden beter te kunnen verwerken. Hij verzoekt dan ook gegrondverklaring van zijn klachten. Hij wenst ook een vergoeding voor de door hem geleden materiële en immateriële schade.

3. De reacties

3.1. Alle aangeklaagden zijn overleden en kunnen geen weerwoord geven. Namens de Bisschop heeft [vice-kanselier] met betrekking tot alle aangeklaagden afzonderlijk gereageerd. In alle reacties is gesteld dat uitgebreid onderzoek is verricht naar de levensloop van aangeklaagden. Met betrekking alle aangeklaagden concludeert hij dat er in de archieven van het bisdom en van de parochie niets is terug te vinden over seksueel misbruik door kapelaans of pastoors van de [parochie]. Ook over vernielingen en poging tot brandstichting aan de kerk is niets terug te vinden, ook niet in de notulen van vergaderingen van het kerkbestuur in die periode. Hij merkt op dat klager zich pas de namen van de aangeklaagden kon herinneren nadat hij de beschikking had gekregen over een lijst met namen van kapelaans

en pastoors in de periode 1959-1966 en dat het voor klager moeilijk is te onderscheiden naar de personen die hem hebben misbruikt.

3.2. Ten aanzien van **aangeklaagde 1** wordt nog het volgende opgemerkt:

Deze aangeklaagde was pastoor in [plaats] van [dag] [maand] 1965 tot aan zijn overlijden op [dag] [maand]1966. Aangezien klager in 1965 stopte met het misdienaarschap, kan het contact minimaal of zelfs afwezig zijn geweest. Aangeklaagde mocht sinds [dag] [maand]1953 de monseigneurstitel voeren, waaruit afgeleid mag worden dat tenminste tot dan toe er bij het bisdom niets bekend is geweest over mogelijk door hem gepleegd misbruik. Aangeklaagde komt niet voor in de informatie die het Bisdom van de Commissie Deetman heeft ontvangen. Anders dan bij de andere aangeklaagden heeft klager niet aangegeven wat aangeklaagde gedaan zou hebben.

De Klachtencommissie heeft alle informatie ontvangen die bij het Bisdom Haarlem-Amsterdam over deze aangeklaagde aanwezig is. Hij concludeert dat geen aanwijzingen zijn gevonden voor een mogelijk seksueel misbruik en kan de klacht bevestigen noch ontkennen.

3.3. Ten aanzien van **aangeklaagde 2** wordt nog het volgende opgemerkt:

Deze aangeklaagde was pastoor te [plaats] van [dag] [maand]1954 tot aan zijn emeritaat per [dag] [maand]1962. De Klachtencommissie heeft alle informatie ontvangen die bij het Bisdom Haarlem-Amsterdam over deze aangeklaagde aanwezig is. Aangeklaagde komt niet voor in de informatie die het Bisdom van de Commissie Deetman heeft ontvangen. Hij concludeert dat geen aanwijzingen zijn gevonden voor een mogelijk seksueel misbruik en kan de klacht bevestigen noch ontkennen.

3.4. Ten aanzien van **aangeklaagde 3** wordt nog het volgende opgemerkt:

Deze aangeklaagde was kapelaan te [plaats] van [dag] [maand] 1956 tot [dag] [maand]1960. De Klachtencommissie heeft alle informatie ontvangen die bij het Bisdom Haarlem-Amsterdam over deze aangeklaagde aanwezig is. Aangeklaagde komt niet voor in de informatie die het Bisdom van de Commissie Deetman heeft ontvangen. Hij concludeert dat geen aanwijzingen zijn gevonden voor een mogelijk seksueel misbruik en kan de klacht bevestigen noch ontkennen.

3.5. Ten aanzien van **aangeklaagde 4** wordt nog het volgende opgemerkt:

Deze aangeklaagde was kapelaan te [plaats] van [dag] [maand] 1960 tot [dag] [maand] 1963. De klacht tegen aangeklaagde is algemeen geformuleerd. De Klachtencommissie heeft alle informatie ontvangen die bij het Bisdom Haarlem-Amsterdam over deze aangeklaagde aanwezig is. Aangeklaagde komt niet voor in de informatie die het Bisdom van de Commissie Deetman heeft ontvangen. Hij concludeert dat geen aanwijzingen zijn gevonden voor een mogelijk seksueel misbruik en kan de klacht bevestigen noch ontkennen.

3.6. Ten aanzien van **aangeklaagde 5** wordt nog het volgende opgemerkt:

Deze aangeklaagde was kapelaan te [plaats] van [dag] [maand] 1963 tot [dag] [maand] 1968. Aangeklaagde heeft in 1968 het priesterschap verlaten en is in [jaar] in het huwelijk getreden. Zijn weduwe is nog in leven en niet op de hoogte van de klacht die tegen haar overleden echtgenoot is ingediend. De Klachtencommissie heeft alle informatie ontvangen die bij het Bisdom Haarlem-Amsterdam over deze aangeklaagde aanwezig is. Aangeklaagde komt niet voor in de informatie die het Bisdom van de Commissie Deetman heeft ontvangen. Hij concludeert dat geen aanwijzingen zijn gevonden voor een mogelijk seksueel misbruik en kan de klacht bevestigen noch ontkennen.

4. De beoordeling

4.1. Volgens de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.2. Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van de Procedure.

4.3. De door klager overgelegde verklaringen van de psychiater en van zijn zussen, bevatten geen specifieke informatie over het seksueel misbruik en dateren bovendien alle uit 2012, ruim nadat het seksueel misbruik van kinderen door kerkelijk functionarissen in de publiciteit is gekomen. De Klachtencommissie betreurt het dat klager in zijn klachten ten opzichte van de onderscheiden aangeklaagden weinig onderscheid heeft kunnen aanbrengen en omstandigheden heeft kunnen preciseren. In de thans voorliggende zaken zijn derhalve geen feiten of omstandigheden aan het licht gekomen die de verklaringen van klager ondersteunen.

4.4. Gelet op bovenstaande overwegingen heeft de Klachtencommissie moeten vaststellen dat ten aanzien van alle vijf aangeklaagden geldt dat voor de feiten die klager heeft gesteld onvoldoende bewijs is gevonden, zodat de vijf klachten alle niet gegrond kunnen worden verklaard. Waarmee overigens bepaald niet gezegd wil zijn dat de door klager gestelde feiten niet waar kunnen zijn. Indien echter in de toekomst alsnog gegevens bekend worden die de klacht ten aanzien van een of meer van deze aangeklaagden ondersteunen dan bestaat voor klager de mogelijkheid om ten aanzien van die aangeklaagde(n) herziening van de uitspraak te verzoeken.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Bisschop van het Bisdom Haarlem-Amsterdam de klachten tegen alle vijf voornoemde aangeklaagden niet gegrond te verklaren.

Dit advies is vastgesteld op 16 januari 2015 door mr. M.D.J. van Reenen-Stroebel, voorzitter, drs. A.A.M. Oostveen en drs. N.A.M. van Beelen, leden, bijgestaan door drs. M.G.M. van Rijnstra, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de kerkelijk gezagsdrager en aan klager verzonden.

Op grond van artikel 21.1 van de Procedure stelt de kerkelijk gezagsdrager binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van artikel 21.3 van de Procedure geeft de kerkelijk gezagsdrager daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van artikel 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de kerkelijk gezagsdrager.